

Op die 9de augustus was nog niet duidelijk dat het Duitse front in Normandië definitief was ingestort – von Kluge had in de nacht van 6 op 7 augustus zijn tegenoffensief in de richting van Avranches ingezet. Door clandestien opgevangen radioberichten waren veel gevangenen in Vught van het oorlogsverloop redelijk goed op de hoogte. Korte tijd later was zonneklaar dat de *Wehrmacht* een verpletterende nederlaag had geleden en op een zondagmiddag (vermoedelijk zondag 13 augustus) werd door Belgische gevangenen in Vught de *Brabançonne* aangeheven. 'Wij geloofden dan ook vast en zeker', schreef later een Nederlandse gevangene,

'de een of andere morgen (binnen afzienbare tijd) wakker te worden terwijl de Moffen gevlucht of gevangen genomen waren en Geallieerde troepen voor de poort zouden staan om ons te bevrijden! Dit was voor ons zo'n vaststaand feit (afgaande op de vele geruchten van die dagen) dat wij onder elkaar al hadden uitgemaakt dat niet alle gevangenen vrijgelaten mochten worden: de meeste *Kapo's* en blokhoofden zouden opgesloten blijven.'¹

Vermoedelijk was eind juli met de door Deppner gelaste executies een begin gemaakt. Volgens een bewaardgebleven lijst (de opgave is niet volledig) werden op 29 juli vijftien gevangenen geëxecuteerd en volgens deze lijst en een andere bron tussen 4 en 22 augustus honderdtwee-entachtig. Er waren in die periode op zijn minst zeven dagen waarop, als de gevangenen na afloop van de middagwerktijd op appèl stonden, bepaalde kampnummers werden opgelezen; de houders van die nummers 'werden', aldus een gevangene,

'afgesnauwd wanneer ze niet op een holletje kwamen aanlopen. 't Was een ellendig gezicht om deze soms oudere mensen op een draf langs de rijen te zien hardlopen . . . Dan stonden ze daar in 't gelid, doodsbleek . . . In rijen van vijf in de pas marcheerden ze dan naar de bunker. 's Avonds knetterden de fusillades en klonken de korte, droge revolverschoten achteraan.'²

¹ F. M. Gescher: *Het helse eind van Vught. Duitse methoden op Nederlandse bodem. Mijn ervaringen in de zomer van 1944 aldaar en mijn belevenissen hierna* (1945?), p. 142.

² J. Gerber: *Mijn ervaringen in gevangenis en concentratiekamp, Weteringschans, Vught, Oranienburg* (1945?), p. 24.